

Kotisivukoulun oppituntien aiheet

Kompuutteri Kaikille -lehden kotisivukoulu alkaa. Koulussa tutustut verkkosivujen rakentamiseen ja mahdollisuuksiin. Opit tekemään omat kotisivut ja laittamaan ne myös Internetiin kiinnostuneiden vieraiden nähtäville.

Seuraavilla oppitunneilla opit lisäämään sivuillesi monia hauskoja ja hyödyllisiä toimintoja, joita olet jo nähnyt liikkeussasi World Wide Webissä: tilastot, vieraskirjat ja kävijälaskurit ovat vain mahdollisuuksien jäävuoren huippu.

Kotisivukoulun oppimäärä:

1 2 3 4 5 6 Kotisivukoulun ensimmäisessä osassa opit koostamaan ensimmäiset kotisivusi tekstistä ja kuvista. Opit myös tekemään linkkejä ja siirtämään sivut Internetiin.

1 2 3 4 5 6 Toisessa osassa opit käsittelemään taulukoita. Taulukoilla voi tehdä paljon muutakin kuin esitellä numerotietoja – ne ovat itse asiassa monen näyttävän verkkosivun salaisuus.

1 2 3 4 5 6 Kolmas oppitunti on värien ja liikkeen juhlaa – opit nimittään tekemään animaatioita. Animaatiot kiinnostavat vierailijan huomion ja tuovat kaivattua eloa kaikille verkkosivuille.

1 2 3 4 5 6 Näyttävimmät verkkosivut on toteutettu Java-nimisellä ohjelmointikielillä. Sinäkin voit käyttää Javaa sivuillasi, eikä sinun tarvitse edes opetella varsinaista ohjelmointia. Neljäs oppitunti kertoo konstit.

1 2 3 4 5 6 Ammattilaisten tekemillä verkkosivuilla on monipuolisia hakutoimintoja. Viidennellä oppitunnilla opit lisäämään sivuillesi toiminnon, jolla jokainen kävijä pääsee juuri itseään kiinnostavalle sivustosi sivulle.

1 2 3 4 5 6 Kuudes oppitunti esittelee Internetin ilmaispalveluiden tarjontaa. Voit lisätä sivuillesi tilastoja, vieraskirjan ja vaikka kokonaisen chat-kanavan – maksamatta ensimmäistäkään markkaa.

Oma kotisivu syntyy helposti

Tee omat kotisivut ja kerro itsestäsi.

Olet varmasti huomannut, että moni perhe on jo tehnyt omat kotisivunsa, joilla perheen jäsenet kertovat har-

rastuksistaan ja kokemuksistaan. Jos sinäkin haluat liittyä joukkoon, se onnistuu jo muutamassa minuutissa.

Verkkosivu koostuu monesta osasta

Internet-sivustot koostuvat monesta erillisestä verkkosivusta. Sivut liittyvät toisiinsa hyperlinkkien avulla, ja linkkiä napsauttamalla pääsee aina uudelle sivulle. Sivut voivat sisältää tekstin lisäksi kuvia, ääntä ja videokuvaakin. Verkkosivut itsessään ovat HTML-kielisiä tekstitiedostoja. Kuvat, videopätkät, äänet ja muut tehosteet ovat omissa tiedostoissaan. HTML-tiedostot sisäl-

tävät tekstiä ja linkkejä sekä esimerkiksi kuvaviittauksia. Siksi toimivien kotisivujen on oltava hyvässä järjestyksessä. Kun lisäät sivulle esimerkiksi kuvan, sinun on muistettava siirtää se tekstin mukana palveluntarjoajan tietokoneelle.

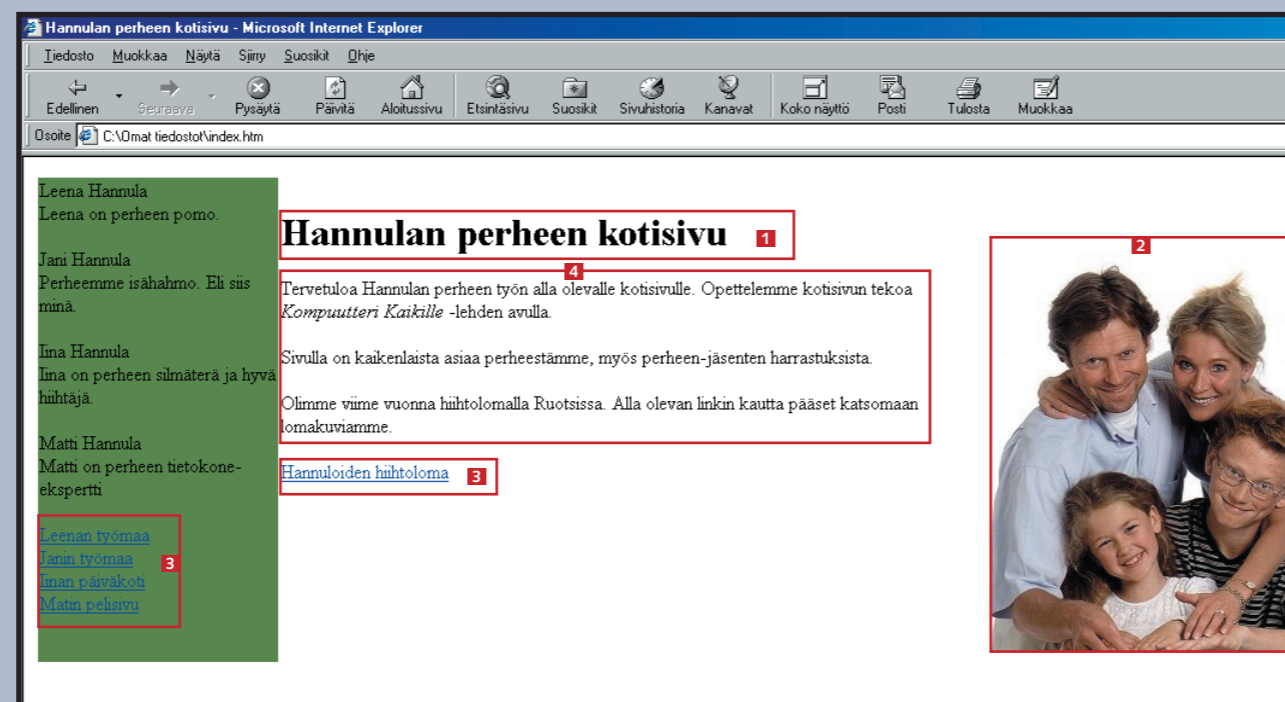
Internet-sivulla ei ole mitään määrättyjä mittoja, vaan se sovitetaan aina kulloisenkin näytön kokoiseksi. Siksi sivu saattaa näyttää vierailijan koneella aivan erilaiselta kuin omalla koneellasi. Sivusta kannattaakin tehdä mieluummin kapeita kuin leveitä.

Voit aloittaa kotisivujesi rakentamisen tästä *Kompuutteri Kaikille* -lehden numerosta ja jatkaa vaiheittain koko kuusiosaisen koulun loppuun. Lehtien lisäksi tarvitset vain Internet-yhteyden, sillä sen mukana saat yleensä oman kotihakemiston. Voit myös käyttää monia Internetin täysin ilmaisia kotisivupalveluita omien sivujesi pesäpaikkana.

Omien kotisivujen rakentaminen ei siis maksa käytännössä mitään – muuta kuin työpanoksen. Se on kuitenkin niin hauskaa puuhaa, että siitä on varsinainen työ kaukana. □

1 Mitä mukaan?

- 1 OTSIKKO:** Verkkosivulla on oltava otsikko – aivan kuten tavallisella tekstiasiakirjallakin.
- 2 KUVAT:** Kuva sanoo tunnetusti enemmän kuin tuhat sanaa.
- 3 LINKIT:** Vierailiasi on oltava mahdollisuus päästä muillekin sivuille. Ne voivat olla sinun sivujasi tai mitä tahansa muita Internet-sivuja.
- 4 TEKSTI:** Sivulla on tietenkin myös tekstiä, joka kertoo, mistä sivuilla on pohjimmitaan kysymys.

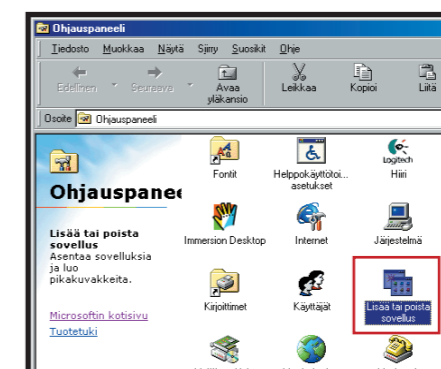
FrontPage Express osaa kaiken tarvittavan

Ennen vanhaan (vielä pari vuotta sitten) jokaisen verkkosivun tekijän oli hallittava HTML-kielinen ohjelmointi. Nykyisin teknisen ohjelmointikoodin voi unohtaa lähes kokonaan, joten huomion voi kiinnittää tiukasti sivujen sisältöön. Käytämme esimerkiohjelmana FrontPage Expressiä, koska sen avulla voit tehdä monipuoliset kotisivut koskematta käytännössä lainkaan varsinaiseen HTML-kieleen.

FrontPage Expressillä on kaksi vuotta: se on ilmainen ja kuuluu Windows 98 -käyttöjärjestelmään. Sinulla saattaa siis jo olla tarvittava ohjelma omalla tietokoneellasi. Kun on aika siirtää sivut Internetiin, voit tehdä sen Ohjattulla Web-julkaisutoiminnolla. Sekin kuuluu Windows 98 -käyttöjärjestelmään, joten löydät todennäköisesti kaiken tarpeellisen jo omalta tietokoneeltasi.

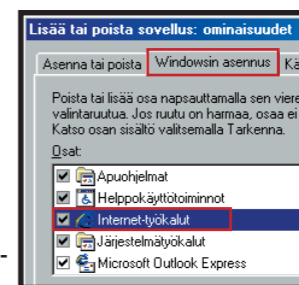
Näin asennat FrontPage Expressin

Jos FrontPage Express ei löydy reittiä Käynnistä – Ohjelmat – Internet Explorer – FrontPage Express, sinun on asennettava se. Asentaminen tapahtuu seuraavasti:

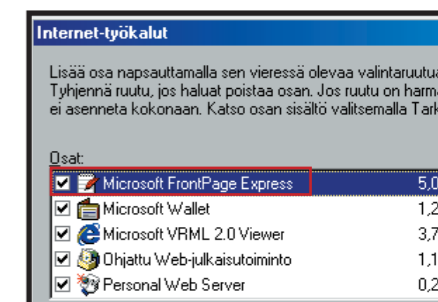

1 Avaa Ohjaukset Käynnistä-valikon kohdasta Asetukset. Kaksoisnapsauta Lisää tai poista sovellus -kuvaketta.

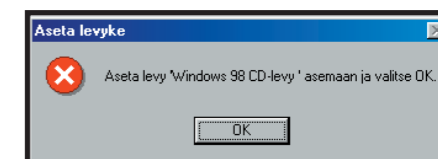
2 Klikkaa Windowsin asennusta.

3 Klikkaa Internet-työkalut.

4 Tarkista, että Ohjattu Web-julkaisu-toiminto ja FrontPage Express ovat valittuina ja napsauta OK-painiketta kahdesti.

5 Aseta Windows 98 -cd asemaan, kun sitä pyydetään.

Napsauta Tarkenna-painiketta. Tarkenna...

Jos käytät vanhempaa Windows-versiota, et välttämättä voi asentaa FrontPage Expressiä ja Ohjattua Web-julkaisutoimintoa tällä tavalla. Sinun on hankittava Internet Explorerin uusin versio. Jos käytössäsi on Internet Explorer 5.5, voit asentaa ohjatun Web-julkaisutoiminnon tällä tavalla. FrontPage Express -ohjelman voit asentaa K-rompulta. Löydät ohjelman K-ohjelmat-painikkeen takaa.

Ensimmäinen kotisivu alkuun

Verkkosivuilla käytetään monia elementtejä, mutta niiden käyttö on yllättävän helppoa. Aloita avaamalla tyhjä asiakirja ja kirjoita siihen haluamasi teksti. Kun teksti on kaikin puolin kunnossa, voit lisätä sen seuraksi linkkejä ja kuvia. Voit myös koventaa sivua väreillä ja taustakuvilla, ennen kuin siirrät sen Internetiin.

2 Kotisivukansio

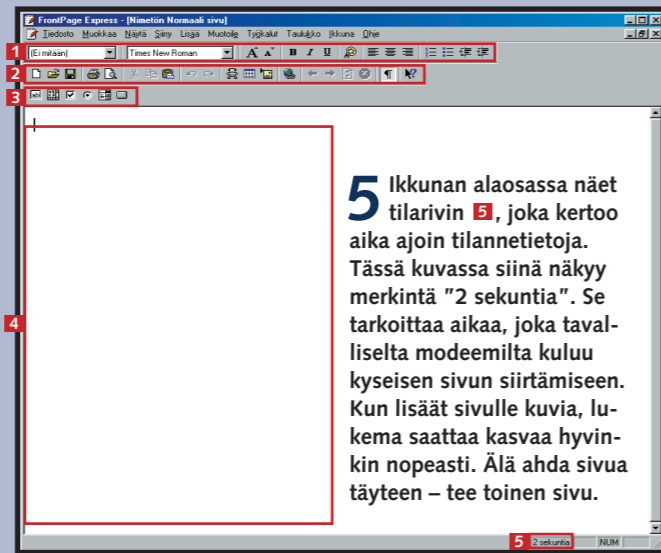
Kotisivun tiedostoille kannattaa luoda oma kansio. Silloin tiedät aina, mitä kotisivuillesi kuuluu.

- 1 Kaksoisnapsauta Oma tietokone -kuvaketta.
- 2 Kaksoisnapsauta kiintolevyä (yl. C).
- 3 Avaa Tiedosto-valikko ja valitse Uusi – Kansio.
- 4 Kirjoita kansion nimeksi Kotisivu.
- 5 Nyt kiintolevyllä on Kotisivu-niminen kansion. Tallenna aina kaikki HTML-tiedostot ja kotisivulle kuuluvat kuvat tähän kansioon.

3 Perusta uusi kotisivu

Käynnistä FrontPage Express. Löydät sen napsauttamalla Käynnistä – Ohjelmat – Internet Explorer – FrontPage Express. Näyttöön avautuu työpöytäsi sivu.

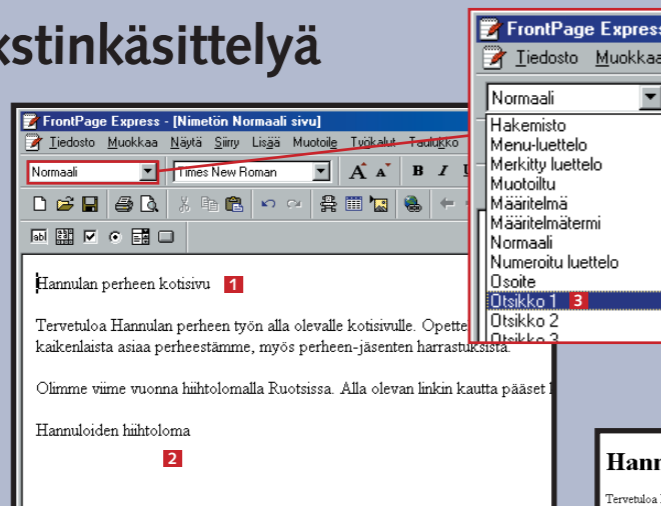
- 1 Ylimpänä näet työkalurivin 1, jonka toiminnoilla voit muuttaa fonttikokoa, valita kappalemallit ja esimerkiksi lihavoida tekstin.
- 2 Seuraavan työkalurivin 2 toiminnot avaavat, tallentavat, leikkaavat ja liittävät ja lisäävät sivulle myös linkkejä.
- 3 Kolmas työkalurivi 3 lisää asiakirjaan erityisiä kaavarivejä, mutta niitä ei tarvita vielä tässä vaiheessa.
- 4 Ohjelmaikkunan valkoinen osa 4 on varattu kokonaan kotisivusi tekstile ja muille sivun elementeille.

5 Ikkunan alaosassa näet tilarivin 5, joka kertoo aika ajoin tilannetietoja. Tässä kuvassa siinä näkyy merkintä "2 sekuntia". Se tarkoittaa aikaa, joka tavalliselta modeemilta kuluu kyseisen sivun siirtämiseen. Kun lisäät sivulle kuvia, lukema saattaa kasvaa hyvin nopeasti. Älä ahda sivua täyteen – tee toinen sivu.

4 Tuttua tekstinkäsittelyä

- 1 Kirjoita sivulle hie-man tekstiä. Voit vaihtaa kappaletta Enter-näppäimellä. Ohjelma vaihtaa rivitä automaattisesti, kun teksti osuu ikkunan oikeaan reunaan.
- 2 Kirjoita sivun otsikkoteksti 1 ja paina Enteriä. Kirjoita otsikon jälkeen vielä muutama rivi tavalista tekstiä 2.

- 3 Ylimmästä rivistä tehdään otsikko. Napsauta riviä hiirellä tai siirry sille nuolinäppäimillä. Valitse Tyyli-luettelon alakohta Otsikko 1 <h1> 3.
- 4 FrontPage Express muuttaa koko rivin kerralla otsikkoasetuksen mukaiseksi 4. Luettelo sisältää monenlaisia muotoiluvaihtoehtoja erilaisiin tarkoituksiin.

5 Tekstin ulkonäön muuttaminen

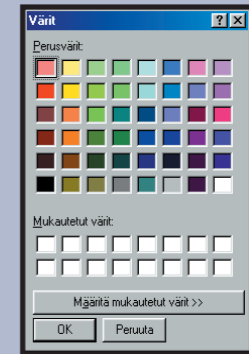
TYÖKALUT: Jos haluat muuttaa jonkin sanan tai lauseen ulkonäköä, sinun on valittava se. Voit tehdä sen hiirellä vetämällä tai pitää Vaihto-näppäintä pohjassa ja valita alueen nuolinäppäimillä.

TEHOSTEET: Lihavointi, kursivointi ja alleviivaus löytyvät omista painikkeistaan. Voit käyttää vaikka kaikkia kolmea yhtäaikaan, jos katsot sen jossakin tarpeelliseksi.

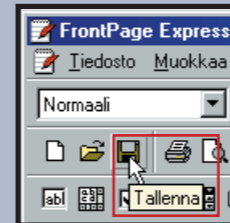

VÄRIT: Kun napsautat väripalettikuvaketta, voit valita värin ikkunasta. Voit myös napsauttaa ikkunan Määritä mukautetut värit -painiketta, jos haluat sekoittaa aivan oman värisävyksi.

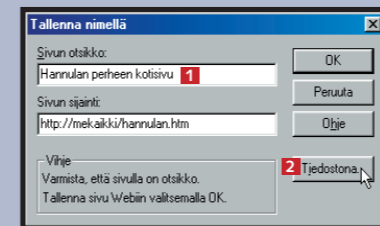

6 Lisää linkkejä

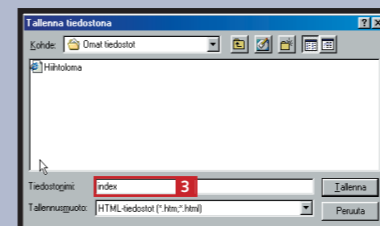
Koko World Wide Web pysyy yhdessä hyperlinkkien avulla. Hyperlinkki – tai pelkkä linkki – on viittaus jollekin toiselle verkkosivulle. Kun kävijä napsauttaa jotakin linkkiä, hänet siirretään linkkiin yhdistetylle sivulle. Linkki voi viitata jollekin toiselle oman sivustosi sivulle tai mille tahansa muulle Internet-sivulle. Jos esimerkiksi joku ystävä tai tuttava on tehnyt erityisen mielenkiintoisen verkkosivun, voit tehdä sinne johtavan linkin omille sivuillesi.

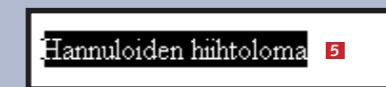
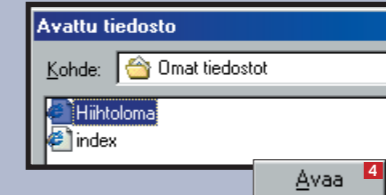
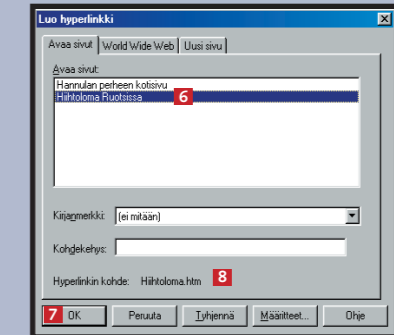
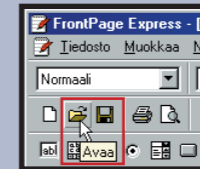
- 1 Tallenna ensin työn alla oleva sivu, jotta ohjelma pysyy paremmin perillä sen sijainnista. Napsauta Tallenna-kuvaketta ja anna sivulle kuvaava nimi 1.

- 2 Napsauta Tiedostona 2, nimeä tiedosto 3 ja napsauta Tallenna.

3 Avaa sivusto, jolle haluat linkin johtavan. Kun napsautat Avaa-painiketta, voit etsiä tiedoston Selaa-painikkeella. Valitse tiedosto ja napsauta Avaa-painiketta 4.

- 4 Valitse tekstikohta, jonka haluat toimivan linkkinä 5.

- 5 Napsauta seuraavaksi Luo hyperlinkki -painiketta.

6 Avaa sivut -välilehdellä näet avoimet sivut. Napsauta haluamaasi sivua 6 ja OK-painiketta 7. Katso, mikä tiedostonimi ikkunan alaosaan ilmestyy 8. Siinä pitäisi näkyä pelkkä tiedostonimi eikä muuta. Jos teksti alkaa esim. sanoilla "file:///...", olet pulassa. Napsauta Peruuta-painiketta ja varmista, että tiedostot ovat samassa kansiossa.

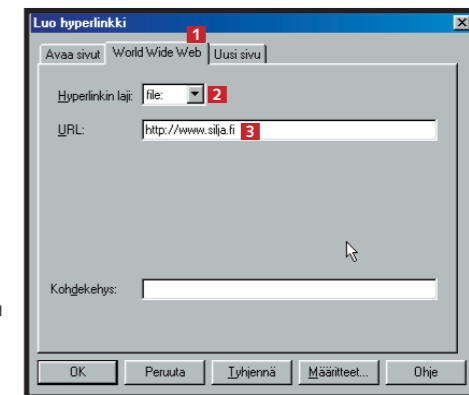
- 7 Linkki johtaa nyt sivulle.

Linkit muiden sivuille

Voit linkittää muitakin kuin omia sivujasi.

- 1 Valitse teksti, jonka haluat toimivan linkkinä.
- 2 Napsauta hyperlinkkipainiketta.
- 3 Valitse World Wide Web 1.
- 4 Valitse Hyperlinkin lajiksi http: 2 ja kirjoita täydellinen URL-osoite 3.

7 Lisää sivulle kuvia

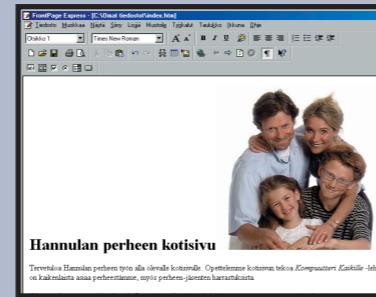
Haluat varmasti laittaa sivuillesi myös kuvia. Ennen kuin täytät sivun perheenjäsenten, lemmikkien ja autojen kuvilla, paina mieleesi, että kuvatiedostot ovat suuria. Jos käytät sivuillasi 5–30 kilotavun kokoisia kuvia, niiden lataaminen Internetistä vierailijan koneelle käy vielä suhteellisen nopeasti.

1 Siirrä kohdistin tulevan kuvan kohdalle.

2 Napsauta seuraavaksi Lisää kuva -painiketta.

3 Napsauta Selaa-painiketta ja sitten haluamaasi kuvatiedostoa **1**.

4 Valittu kuva sijoitetaan kotisivulle kohdistimen kohdalle.

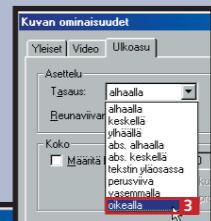
Korjaa kuvan sijaintia

Voit jossain määrin vaikuttaa siihen, minkälaisena kuva esitetään. Vaihtoehdot löytyvät Kuvan ominaisuudet -valikosta.

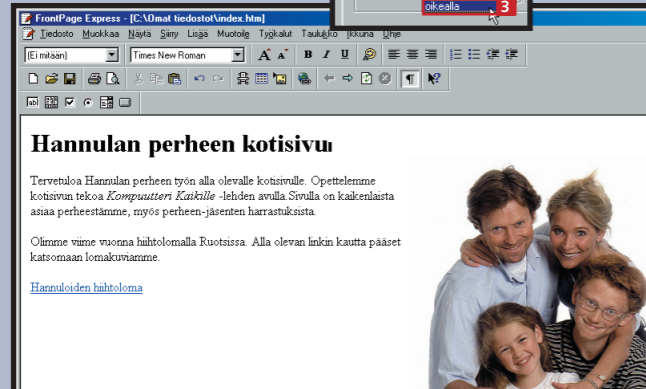

1 Napsauta kuvaa hiiren oikealla painikkeella. Näyttöön avautuu pieni valikko.

2 Valitse Kuvan ominaisuudet **2** ja napsauta Ulkoasu-välilehteä.

3 Sijoita kuva vaikka sivun oikean reunan välilehteä.

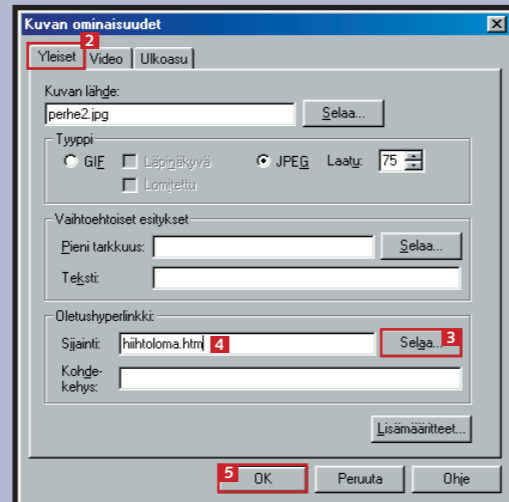
4 Napsauta OK-painiketta. Kuva näkyy aivan sivun oikeassa reunassa ja teksti mukailee kuvan reunaa.

Käytä kuvaa linkkinä

Kuva voi toimia myös linkkinä. Siitä syntyy helposti myös pirstävä painike.

1 Napsauta kuvaa hiiren oikealla painikkeella ja valitse Kuvan ominaisuudet **1**.

2 Valitse Yleiset-välilehti **2** ja napsauta Oletushyperlinkki-kohdan Selaa-painiketta **3**.

3 Tee linkki omalle avoimelle sivullesi tai mille tahansa tuntemallesi Internet-sivulle **4**.

4 Sulje valintaikkuna OK-painikkeella **5**, kun linkki on valmis.

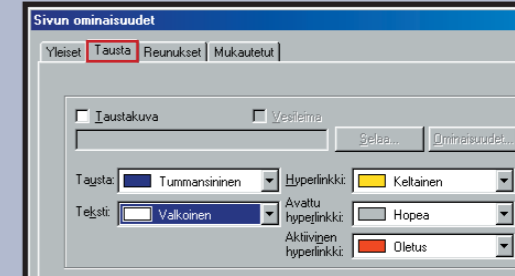
8 Vaihda sivun oletusvärejä

FrontPage Expressin oletusasetukset tuottavat perinteistä mustaa valkoisella. Jos se ei sovi sinulle tai sivujesi sisällölle, voit muuttaa tekstin, linkkien ja taustan värien oletusarvot sellaisiksi kuin haluat. Silloin sinun ei tarvitse muuttaa jokaisen uuden tekstikappaleen tai linkin väriä erikseen käsipellillä.

2 Tausta-välilehdellä voit muuttaa sivun taustaväriä, lisätä sivulle taustakuvan ja muuttaa myös tekstin ja teksti-linkkien värejä.

3 Tekstin ja taustan värit ovat itsestään selviä, mutta linkeissä käytetään kolmea väriä. Ensimmäinen väri (Hyperlinkki) näkyy linkeissä, joita vierailija ei vielä ole napsautanut. Toinen väri (Avattu hyperlinkki) kertoo, että kävijä on napsautanut linkkiä. Näin vieras näkee, missä on jo käynyt. Kolmas väri (Aktiivinen hyperlinkki) näkyy silloin, kun kävijä napsauttaa linkkiä.

4 Värejä vaihtamalla sivusta saa vaikka tämän näköisen.

Hiihtoloma Ruotsissa

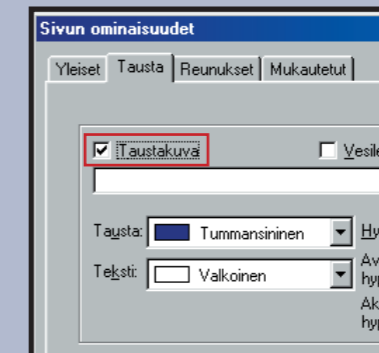
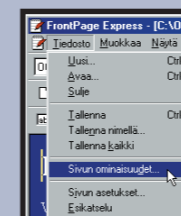
Vuorella olimme hiihtolomalla Ruotsissa. Meillä oli oikein Matkakuvaus. Ajoimme auton laivaan Vaasassa. Matkustimme [Siljan](#) laivalla. Merimatka Uumajaan oli mukava. Laiva ei keinunut pahasti, Ajomatka Tärnatunturille tuntui kestävä ikuisuuden. Meillä oli mökki käytössä kuusi päivää. Sitten ajelimme taas takaisin Uumajaan, mistä tulimme laiva-

9 Uusi tausta

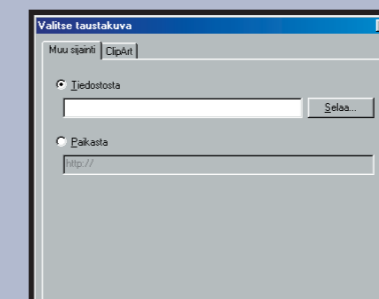
Yksivärisen taustan sijaan voit käyttää myös taustakuvaa. Kuvan olisi hyvä olla melko pieni, ja sitä valittaessa on pidettävä mielessä, että kuvaa toistetaan koko sivun taustan alueella. Valokuva näyttää usein hieman kummalliselta kopioituna kokonaisen sivun alalle.

Muista myös se, että kuvan päälle on tarkoitus liittää tekstiä. Jos taustakuvassa on vahva kontrasti, tekstiä on vaikeaa lukea. Taustakuvaksi kannattaakin valita sellainen kuva, joka ei vedä huomiota puoleensa. Taustakuvan valoiserotkaan eivät saa olla kovin suuria, koska ne vaikeuttavat tekstin lukemista entisestään. Kuvan on pysyttävä kiltisti taustalla.

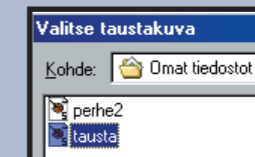
1 Valitse Tiedosto-valikko alakohta Sivun ominaisuudet ja napsauta jälleen Tausta-välilehteä.

2 Valitse taustakuva ja napsauta Selaa-painiketta.

3 Valitse Tiedostosta ja napsauta jälleen Selaa-painiketta.

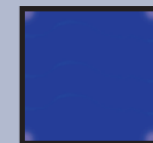
4 Valitse kuva ja napsauta Avaa-painiketta.

Hiihtoloma Ruotsissa

Vuorella olimme hiihtolomalla Ruotsissa. Meillä oli oikein Matkakuvaus. Ajoimme auton laivaan Vaasassa. Matkustimme [Siljan](#) laivalla. Merimatka Uumajaan oli mukava. Laiva ei keinunut pahasti, ja Ajomatka Tärnatunturille tuntui kestävä ikuisuuden. Meillä oli mökki käytössä kuusi päivää.

5 Kun napsautat OK-painiketta, taustakuva liitetään sivulle.

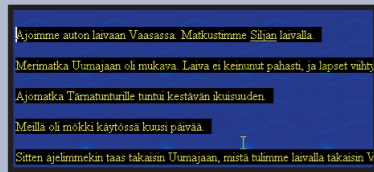
6 Kuva itsessään näyttää tältä. Se kopioidaan kuitenkin koko kotisivun taustan alalle, jolloin se näyttää yhdeltä suurelta kuvalta.

10 Tee luettelo

Joskus teksti on syytä jakaa luettelokohtiin lukuisten lyhyiden kappaleten asemesta. FrontPage Express -ohjelmalla luetteloiden tekeminen käy helposti, esimerkiksi Merkityn luettelon avulla.

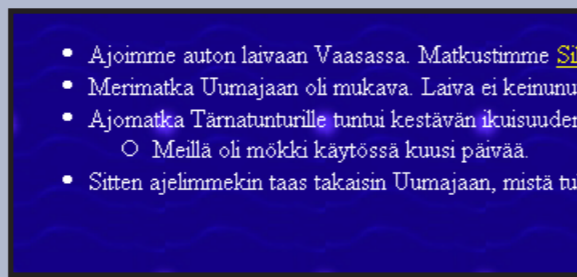
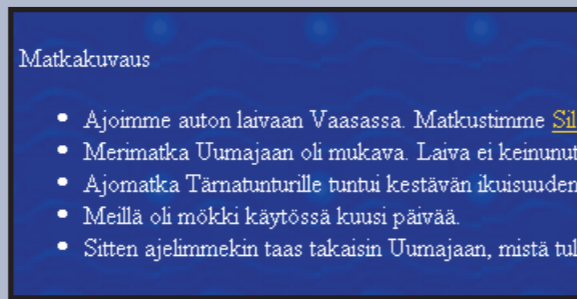
1 Valitse teksti, jonka haluat muuttaa luetteloksi. Voit valita tekstin hiirellä tai pitää Vaihtonäppäintä pohjassa ja valita tekstin napsuttelemalla nuolinäppäimiä.

2 Napsauta työkalurivin Merkitty luettelo -painiketta.

3 FrontPage Express lisää pisteet ja sisennyksen valituille riveille.

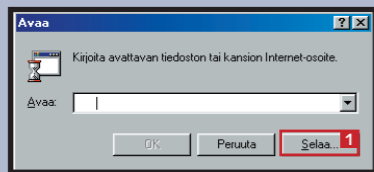
4 Voit muuttaa rivien sisennystä ja selkeyttää luettelo pienennä/suurenna sisennystä -painikkeilla.

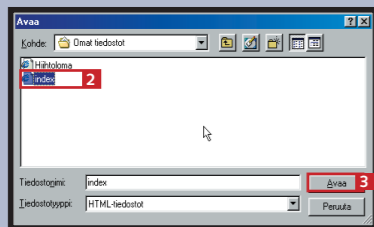
11 Avaa sivut selainohjelmassa

Ennen kuin käytät aikaa ja rahaa sivujen siirtämiseen Internetiin, tarkista kotisivujesi ulkonäkö oman tietokoneesi selainohjelmalla. Näin vältät ikävät yllätykset.

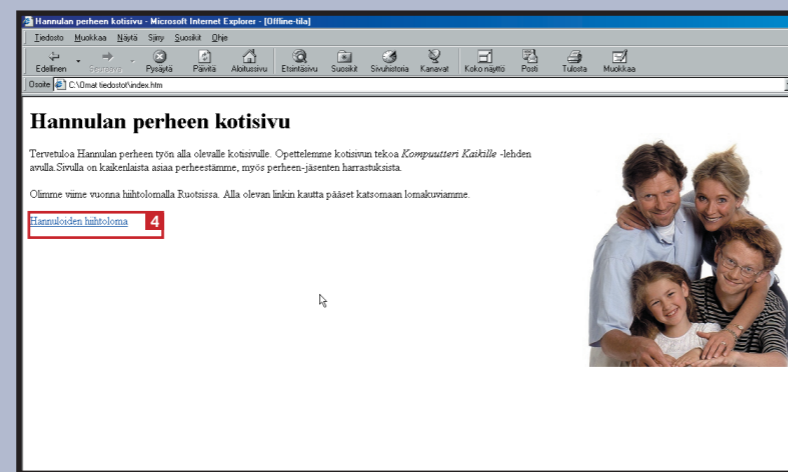
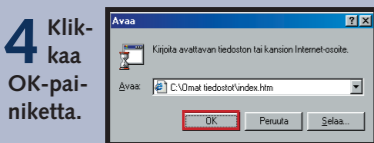
1 Käynnistä Internet Explorer. Napsauta Offline-painiketta, jos ohjelma yrittää yhteyttä Internetiin.

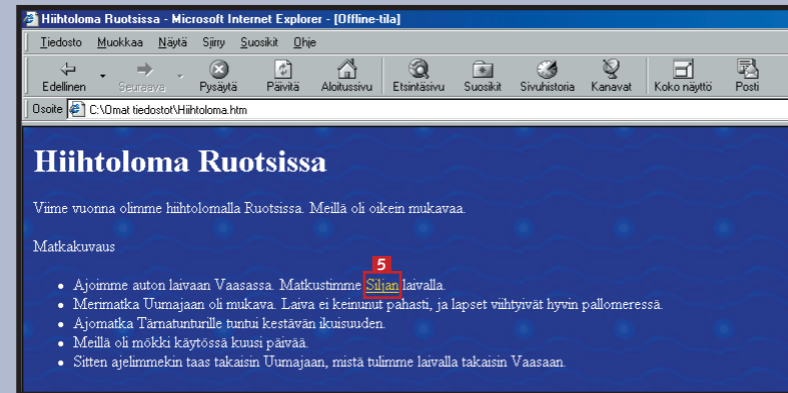
2 Valitse Tiedosto-valikosta Avaa ja napsauta Selaa-painiketta.

3 Etsi tiedosto, joka sisältää kotisivusi, esimerkiksi index.htm. Napsauta Avaa-painiketta.

5 Sivun avautuu Explorerissa. Jos sivu sisältää linkin jollekin muulle omalle sivullesi, voit testata sen toiminnan napsauttamalla.

6 Tämä linkki ainakin toimii. Kun sivut ovat netissä, muista testata myös muille Internet-sivuille johtavat linkit.

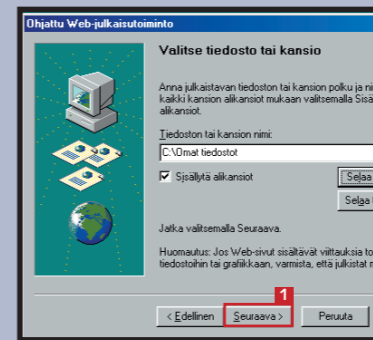
Siirrä sivut Internetiin

Edessä on vielä tulikoe. Sivut on siirrettävä Internetiin, jotta kaikki muutkin voivat tutustua niihin. Siirrä tiedostot Ohjatun Web-julkaisutoiminnon avulla, koska se on tehty juuri tähän tarkoitukseen.

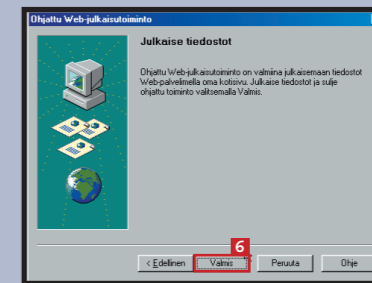
Tarvitset joitakin tietoja Internet-palveluntarjoastasi. Ne löytyvät yleensä kirjeestä, jonka sait solmittuasi liittymäsopimuksen. Monet operaattorit kertovat omat tietonsa myös Internet-sivuillaan.

- Kotihakemiston FTP-osoite.
- Käyttäjänimi ja salasana. Yleensä samat, joita käytät Internet-yhteyden avaamiseen.
- Joskus myös kansionimi. Mihin kotisivut tallennetaan?

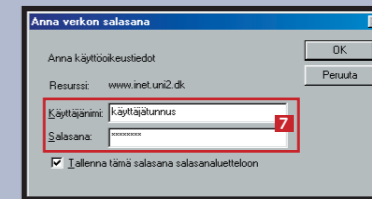
1 Käynnistä toiminto valitsemalla Käynnistä - Ohjelmat - Ohjattu Web-julkaisutoiminto.

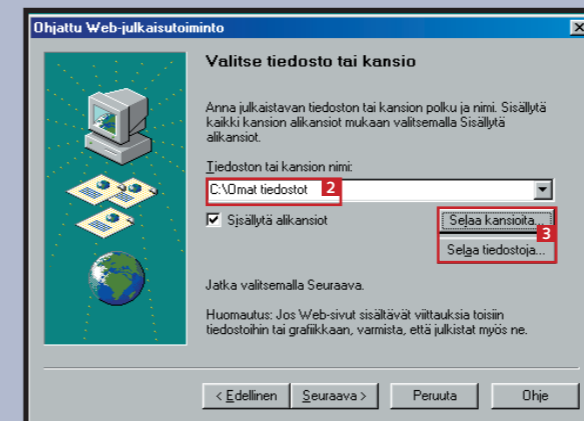
2 Ohita ensimmäinen ikkuna Seuraava-painikkeella.

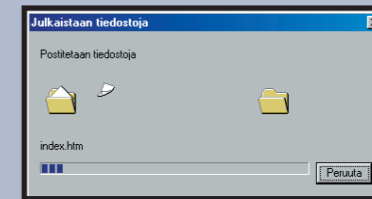
6 Nyt sivusi ovat jo melkein Internetissä. Napsauta Valmis-painiketta.

7 Kirjoita käyttäjänimesi ja salasanasasi.

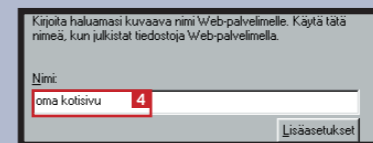
3 Kirjoita kenttään sen kansion nimi, johon olet tallentanut kotisivusi. Voit etsiä kansion myös Selaa-kansioita -painikkeella.

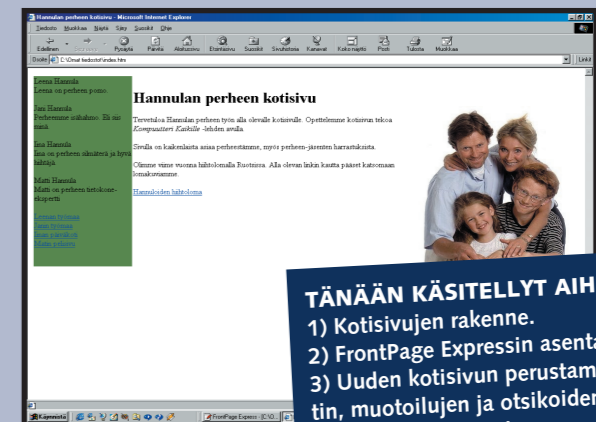
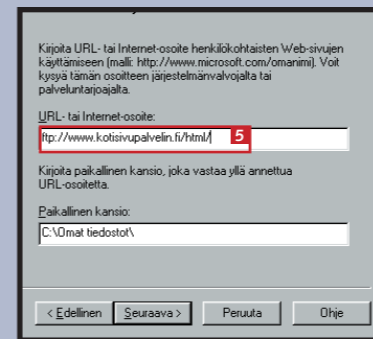
8 Sivujen kopiointi Internetiin aloitetaan.

9 Kun siirto on valmis, voit käydä omilla kotisivuilla. Sivujen osoitteen löydät liittymäasiakirjoista. Useimpien kotisivujen osoite on muunnelma nimestä www.operaattori.fi/käyttäjänimi.

4 Anna siirrolle nimi. Siitä on apua sivujen myöhemmissä päivityksissä.

5 Kirjoita palveluntarjoajasi palvelimen nimi ja kansio, johon kotisivu tallennetaan. Muista käyttää kauttaviivaa (/) kansiotasojen välissä.

- TÄNÄÄN KÄSITELTYÄ AIHEET:**
- 1) Kotisivujen rakenne.
 - 2) FrontPage Expressin asentaminen.
 - 3) Uuden kotisivun perustaminen, tekstin, muotoilujen ja otsikoiden käyttö.
 - 4) Sivujen linkittäminen.
 - 5) Kuvien lisääminen sivulle.
 - 6) Kotisivun taustan muuttaminen.
 - 7) Sivujen siirtäminen Internetiin.

Psst!

Jos omaan liittämäsopimukseesi ei sisälly kotisivutilaa, hanki ilmaiset kotisivut vaikka Geocitiesin osoitteesta www.geocities.com